

29.760

Dll, 3/10/2011 per Eloi Aran Sala

[Betel. Arquitectura, Art i Religió](#)

“Cada casa s’hauria de convertir en una vivenda dedicada a tu, Déu meu. I et prometo que cercaré per tu llar i recer en tantes cases com em sigui possible, Senyor”. (Etty Hillesum)

29.760 són les paraules que he emprat per realitzar el treball “Cartes edificants. Reflexions entorn l’arquitectura religiosa contemporània” que promptament presentaré a la Fundació Joan Maragall, la qual ha becat aquest estudi. Vagi doncs per endavant el meu agraïment perquè sense ells segurament no m’hauria animat a escriure-ho. La beca ha estat el suport i la confiança que necessitava, juntament amb l’imperatiu de lliurar un treball amb cara i ulls en una data determinada.

El treball consta de set cartes dirigides a un amic meu, en B.D. (jesuïta i arquitecte que està fent la tesi doctoral sobre arquitectura religiosa a Berkeley, Califòrnia, USA), on vaig desgranant diferents aspectes que crec importants sobre l’arquitectura religiosa. En una primera carta faig un esboç del que considero els dos reduccionismes que pateix l’arquitectura religiosa: la reducció funcionalista i la reducció antropològica, per acabar amb una cita del Cardenal Martini que, tot i ser aplicada a la litúrgia, també es pot fer valdre en l’arquitectura: “L’Església no satisfà necessitats. Celebra misteris”.

Posteriorment, dedico una carta a la relació entre l’arquitectura ideal, o utòpica, i l’arquitectura religiosa, tot acotant quin és el sentit del sagrat en el cristianisme, quin paper juga la cosmologia en l’edifici religiós i dos exemples d’arquitectura apocalíptica: el Palau de la Pau i la Reconciliació (Sir Norman Foster & Partners. 2006. Kazajstan) i la Basílica de la Sagrada Família.

En les dues cartes següents, parlo del sentit de l’orientació en les esglésies i de les consegüents problemàtiques (planta longitudinal vs planta central, celebració “versus populum”, etc) tot fent un repàs de les aportacions de Louis Bouyer (“Arquitectura y litúrgia”) i Joseph Ratzinger (“El espíritu de la litúrgia”) juntament amb les aportacions històriques de l’arquitectura religiosa moderna de Rudolf Schwarz i Otto Bartning entre d’altres. Com a exemples moderns parlo de la Capella Mater Societatis (Leopoldo Cuspineira. 2005. Roma), l’Església de Iesu (Rafael Moneo. 2011. San Sebastián) i la Reforma de l’Església de Saint Ignace (Jean Marie Duthilleul i Etienne Tricaud . 2000. París).

A la carta cinquena tracto l’espínós tema de la pobresa material i espiritual de les esglésies on parlo també de la relació de l’Església amb els arquitectes “superstar” amb una mirada crítica. Com a exemple d’aquesta carta he posat la Parròquia de Sant Jaume de Badalona, que vaig poder visitar farà cosa d’un mes i escaig.

Les dues darreres cartes donen pas a dos temes conflictius i d’actualitat: els espais interconfessionals i l’espai religiós en els llocs de trànsit, o el que l’antropòleg Marc Augé anomena els “no-llocs”. En aquestes dues cartes presento la Capella de la Reconciliació de Berlín (Martin Rauch. 2000. Berlín), el projecte d’espai jove Jenseits (Peter Kubikovski i Esther Bormann. 2010. Zurich) i la Capella de Saint Benedekt (Peter Zumtor. 1989. Sumvitg. Suïssa).

Per al lector del blog, molts d'aquests exemples li resultaran propers i familiars, perquè n'he anat parlant aquí mateix. De fet, la idea d'aquest blog era poder fer una llibreta d'apunts dels llocs que anava visitant i creia interessants, com així he fet. Fora d'algun cas puntual, puc dir que "m'he patejat" aquests espais dels que parlo. Ara només resta tancar quatre apunts i cantar el "nunc dimittis" ;)